

EJF-toekenningsraamwerk

Doel van hierdie Toekenningsraamwerk

Die Omgewingsgeregtighedsfonds (EJF) het hierdie Toekenningsraamwerk om twee redes ontwikkel.

1. Dit is bedoel om die Toelaekomitee te lei wanneer dit besluit watter organisasies ondersteuning van EJF moet kry.
2. Dit is beskikbaar as 'n openbare hulpbron as deel van EJF se verbintenis tot deursigtigheid, en met die doel om die proses wat EJF gebruik om voorstelle te verwerk, en hoe die Toelaekomitee begunstigdes kies, te ontmystifiseer.

EJF se verbintenis tot deelnemende toekennings

EJF is 'n fonds 'deur aktiviste, vir aktiviste'. Ons leef hierdie beginsel uit deur 'n vorm van deelnemende toelae te implementeer waarin besluite oor wie ondersteuning kry deur aktiviste uit die omgewingsgeregtigheidsektor geneem word. Dit is omdat ons glo dat EJF gelei moet word deur mense op die grond met 'n goeie begrip van die konteks waarin aansoekers werk, en die uitdagings wat hulle in die gesig staar. Dit is ook deel van EJF se verbintenis om werklike besluitnemingsmag in die hande van gemeenskapsgebaseerde aktiviste te plaas.

Die aanstelling en werking van die Toelaekomitee

EJF het dus 'n Toelaekomitee (GC) gestig wat die taak het om voorstelle te verwerk en te kies watter organisasies ondersteuning van EJF moet kry. Die GK is deur 'n oop werwingsproses aangestel wat in Junie – Julie 2022 plaasgevind het. 'n Oop advertensie is uitgereik en 'n subkomitee van die EJF-raad het as die werwingspaneel gedien. Volgens die Verwysingsbepalings wat die GC beheer, kan die GC tussen 3 en 7 mense groot wees.

Die oorwegings wat in ag geneem is by die samestelling van die GK sluit in:

- Die behoefte om te verseker dat alle lede van die GC aktiviste is met ondervinding om aan omgewingsgeregtigheidskwessies en met gemeenskappe te werk;
- 'n Verbintenis om te verseker dat die meerderheid GC-lede gemeenskapsgebaseerd is;
- 'n Verbintenis om die stemme van vroue en die jeug te prioritiseer;
- Die waarde van 'n GC met ondervinding in 'n reeks verskillende areas van omgewingsgeregtigheid (bv. mynbou, water, voedselsekuriteit, ens.);
- Die waarde van 'n GK wat bestaan uit mense van regoor Suid-Afrika en nie in 'n spesifieke provinsie gekonsentreer is nie;
- Die waarde daarvan om mense te hê met 'n mate van ervaring van die bestuur van 'n klein toekenningsmeganisme op die GC; en
- Die behoefte vir EJF se Uitvoerende Direkteur om op die AK te sit as die verbinding tussen die personeel, AK en direksie.

Lede van die GK dien 'n termyn van twee jaar, met die moontlikheid van beperkte verlenging. Hulle werk is vrywillig, dit wil sê hulle word nie betaal vir hul diens op die GC nie (alhoewel hul uitgawes, soos uitgawes verbonde aan die bywoning van vergaderings, deur EJF gedek word).

JF is verbind tot goeie bestuur en die Toelaekomitee werk in die konteks van gesag wat deur die EJF-raad aan hom gedelegeer is.

Die huidige GC, wat in Julie 2022 aangestel is, is soos volg:

1. Bulelwa Klaasen (Voorsitter)
2. Taryn Pereira (ondervoorsitter)
3. Lizeka Ntsikeni
4. Elton Thobejane
5. Simson Mokoena
6. Nolundi Luwaya
7. Lisa Chamberlain

Meer inligting oor die agtergrond van GC-lede kan gevind word by www.ejfundsa.org.za.

Kwalifikasiekriteria

Om in aanmerking te kom vir ondersteuning van EJF, moet aansoekers wees:

1. 'n Organisasie of netwerk;²
2. Gebaseer in, en deel van, die gemeenskap wat dit dien;
3. Werk aan omgewingsgeregtigheid; en
4. In Suid-Afrika.

Wat EJF fondse

Begrip van omgewingsgeregtigheid

EJF ondersteun omgewingsgeregtigheid-aktiwisme. Ons aanvaar 'n uitgebreide en ruim interpretasie van die term 'omgewingsgeregtigheid'. Hierdie benadering word ingelig deur 'n erkenning van die onderlinge verbondenheid van verskillende stryd, en vorm deel van EJF se verbintenis tot inklusiwiteit. Ons neem ook 'n inklusiewe benadering aan as deel van 'n diagnostiese oefening om onself te laat lei deur die behoeftes wat deur aktiviste op die grond uitgespreek word.

EJF kan dus werk ondersteun oor onder andere en in geen spesifieke volgorde nie:

- Mynbou;
- Energie en die regverdige oorgang;
- Voedselsoewereiniteit³ en landbou;
- Water;
- Verdediging van Oseaan- en Kusmeent;
- Afval;
- Lugbesoedeling;
- Klimaatgeregtigheid;
- Ekofeminisme (projekte wat handel oor die verhouding tussen geslagsgelykheid en die omgewing);

---

² EJF befonds nie tipies individue nie – ons maak 'n uitsondering in noodtoelaes (sien meer hieroor hieronder).

³ Voedselsoewereiniteit gaan daarvoor om 'n demokratiese voedselstelsel te hê waar die mense wat die kos eet 'n rol speel in die vorming van hoe dit geproduseer word, en wat voedsel wat deur ekologies gesonde en volhoubare metodes geproduseer word, prioritiseer.

- Ekososialisme (projekte wat aspekte van sosialisme saamvoeg met groen politiek, ekologie en anti-globalisering);
- Grondhervorming;
- Bevordering van inheemse kennis;
- Alternatiewe volhoubare lewensbestaan;
- Omgewingsgesondheid;
- Toegang tot omgewingsinligting; en
- Gemeenskapsdeelname in besluitneming rondom natuurlike hulpbronne.

Dit is geensins 'n geslote lys nie en ons kan aansoeke ontvang wat met kwessies buite hierdie gebiede te doen het as dit steeds binne die bestek van omgewingsgeregtigheid val.

Aktiwiteite wat ondersteun kan word

Die aktiwiteite wat EJF kan ondersteun, sluit in:

- 'n Spesifieke gebeurtenis (soos 'n protes, vergadering of werkswinkel)
- Organisering, veldtogte en voorspraakwerk;
- Gemeenskapsgeleide navorsing;
- Litigasie deur gemeenskapsgebaseerde organisasies;
- Gemeenskapsomgewingsopvoeding; en
- Organisatoriese versterkingsinisiatiewe.

Noodtoelaes

Ons verstaan dat dit soms nie moontlik is om dinge vooraf te voorspel nie en kan daarom noodtoelaes verskaf om reaksies op dringende en onvoorsiene krisis te ondersteun. EJF is veral bewus van die risiko's wat aktiviste in die gesig staar, wat soms die behoefte aan dringende optrede beteken om iemand veilig te hou. Aansoeke om noodtoelaes word besluit deur 'n subkomitee van 3 lede van die GC, wat daarop gemik is om binne 48 uur 'n antwoord op 'n aansoek te gee.

Grootte en tydperk van toelaes

Korter toekennings van EJF duur 3 maande, langer toekennings kan tot 2 jaar duur. Dit is 'n geval-tot-geval-evaluering wat deur onder meer die aard van die begunstigde en die aard van die toekenning ingelig word. Noodtoelaes het 'n duur van 3 – 6 maande.

EJF-toelaes is geneig om in die reeks van R15 000 – R120 000 te wees. Die grootte van die toelae hou verband met die lengte van die toelaag, en waarvoor die begunstigde die fondse wil gebruik. Toekenningsfondse sal gewoonlik in gedeeltes vrygestel word – hoe dit werk sal aan die begin van 'n toekenning met 'n begunstigde bespreek word.

Aansoekproses vir ondersteuning van EJF

Die aansoekproses is soos volg:

STAP EEN: EJF REIK 'N OPROEP OM VOORSTELLE UIT

Tipies sal EJF 'n oop oproep vir voorstelle uitreik. Dit kan een of twee keer per jaar gebeur. Oproepe vir voorstelle word wyd versprei en sal ten minste op EJF se webwerf en sosiale media beskikbaar wees.

STAP TWEE: AANSOEKERS BEREID VOORSTELLE VOOR EN DIEN IN

Sodra aansoekers deur 'n oproep vir voorstelle gelees het en tevrede is dat hulle in aanmerking kom om aansoek te doen, kan hulle aan hul voorstelle begin werk. Indien enigiemand in hierdie stadium enige vrae het, of hulp van enige aard nodig het rakende die aansoekproses, is die EJF Aktiwiste Ondersteuningskoördineerder (Vuyoletu Mntonintshi) beskikbaar om te help. Voorstelle kan aanlyn op ons webwerf voltooi word, of vanlyn ingevul word en per e-pos / Whatsapp aan ons gestuur word.

STAP DRIE: EJF PERSONEEL VOER SIFTING UIT

Sodra die sperdatum vir die indiening van voorstelle verby is, skerm die EJF-personeel alle voorstelle. Hulle maak seker dat almal wat aansoek gedoen het, in aanmerking kom vir ondersteuning (deur gebruik te maak van die geskiktheidskriteria hierbo uiteengesit). Hulle verifieer ook dat 'n organisasie is wie hulle sê hulle is. Dit kan behels om met mense te praat waarmee die organisasie in die verlede gewerk het en/of om die organisasie persoonlik te besoek. Hoe groter die voorstel, hoe meer gedetailleerd is die siftingsproses. Die EJF-personeel dra dan die voorstelle deur aan die GK, tesame met die bevindinge van die siftingsproses.

STAP VIER: TOELAATSKOMITEE ASSESSEER VOORSTELLE EN KIES TOEGANKES

Die GK oorweeg dan al die voorstelle en kies watter organisasies ondersteuning van EJF sal ontvang.

STAP VYF: EJF PERSONEEL KOMMUNIKEER DIE UITKOMS AAN ALLE AANSOEKERS

Die uitkoms word deur die EJF-personeel aan alle aansoekers gekommunikeer. Waar moontlik sal ons terugvoer gee aan onsuksesvolle aansoekers, maar dit sal dalk nie altyd moontlik wees om dit te doen nie (afhangende van hoeveel voorstelle ontvang word).

STAP SES: EJF-PERSONEEL EN TOEKENNINGS BESPREEK ONDERSTEUNINGSBEHOEFTES EN TEKEN OOREENKOMS

Die EJF-personeel sit dan saam met die geselekteerde organisasies om te bespreek hoe EJF hul werk die beste kan ondersteun, hoe die toelae sal werk en wat verwag word. 'n Ooreenkoms word opgestel en onderteken deur EJF en die begunstigde. Die begunstigde kan dan voortgaan met hul aktivisme, ondersteun deur EJF.

Besluitnemingskriteria

Voorstelle word op eie meriete beoordeel, maar ook in verhouding tot mekaar. Dit is omdat EJF spesifieke doelwitte het wat verband hou met ons algehele versameling van begunstigdes. Neem asseblief kennis dat voorstelle wat nie aan een of ander van hierdie kriteria voldoen nie, nie vir oorweging gediskwalifiseer word nie, aangesien ons 'n holistiese benadering volg.

Elke voorstel word aan die hand van die volgende kriteria beoordeel:

1. Hoe bevorder die organisasie se voorgestelde aktiwiteite omgewingsgeregtigheid en watter impak sal die aktiwiteite op die gemeenskap hê?
2. Toon die voorstel enige innovering of kreatiwiteit?
3. Watter mate van organisasie en demokratiese aanspreeklikheid is in die organisasie aanwesig? (Hoe is die organisasie gestruktureer, hoe neem dit besluite, hoe rapporteer dit aan die gemeenskap?)
4. Beklee vroue betekenisvolle magsposisies in die organisasie?
5. Is die voorgestelde projek/geleentheid/veldtog bedoel om spesifiek vroue te bevoordeel? Indien wel, hoe?
6. Beklee jongmense⁴ betekenisvolle magsposisies in die organisasie?
7. Is die voorgestelde projek/geleentheid/veldtog bedoel om jongmense spesifiek te bevoordeel? Indien wel, hoe?

---

⁴ Gedefinieer as <35 jaar oud.

8. Hoe is die organisasie gekoppel aan ander dele van die omgewingsgeregtigheidsektor-ekosistiem (indien enigsins)? Wat het vennootorganisasies of vorige befonders oor die organisasie te sê?

Boonop sal die GK die volgende oorwegings in sy besluitneming in ag neem wanneer hy die voorstelle as 'n kollektief oorweeg:

9. EJF poog om 'n kombinasie van gevestigde en nuwe GBO's te ondersteun. Ons beoog om die grootste deel van ons toekenningsbegroting te bestee aan organisasies wat reeds een of ander organisasie/struktuur het en wat ten minste 'n rekord het. Die rasionaal hiervoor is dat sulke organisasies die beste kans het om hul idees suksesvol te implementeer en sodoende die naald van omgewingsgeregtigheid te verskuif. Hierdie benadering stel EJF ook in staat om 'n verwysingsmeganisme te gebruik deur bestaande rolspelers in die omgewingsgeregtigheidsektor te vra om 'n potensiële begunstigde se geloofwaardigheid te bevestig. Terselfdertyd is EJF bewus daarvan dat bestaande netwerke elitisties kan wees en soms funksioneer om waardevolle bydraes uit te sluit van nuwe organisasies, of van bestaande organisasies wat nie goed genetwerk is nie. Ons beoog dus om 'n gedeelte van ons toekenningsbegroting aan nuwe en/of geïsoleerde organisasies te bestee. Dit stel EJF in staat om geleenthede te skep vir diegene wat 'die meeste agterbly' om 'in te breek' by die omgewingsgeregtigheidsektor.
10. EJF wil graag organisasies ondersteun wat aan 'n reeks verskillende omgewingsgeregtigheidskwessies werk, eerder as om op net een gebied te konsentreer, bv. mynbou.
11. Ons probeer verseker dat ons toelaes nie in enige een geografiese gebied in Suid-Afrika gekonsentreer is nie.
12. EJF se toelaes op enige tydstip sal in lengte verskil. Dit is omdat ons aansoeke oorweeg vir enigiets van geleenthede (wat 'n korter toelaag benodig) tot veldtogte en organisatoriese versterking (wat 'n langer toelaag benodig), en omdat ons probeer om soveel betekenisvolle ondersteuning as wat ons kan met 'n beperkte begroting te bied.
13. Omdat ons glo daarin om begeleiding verder as geld te verskaf, is ons model van toekennings hulpbron-intensief vir EJF as 'n organisasie. Wanneer ons ons daartoe verbind om 'n organisasie te ondersteun, wil ons seker maak dat ons daardie verbintenis behoorlik kan nakom. Dit beteken dat ons nie ons klein span personeel te dun kan rek nie, en ons moet bedag wees op die totale aantal toekennings wat ons maak.

Bestuur botsing van belange

Dit is van kritieke belang dat EJF met integriteit funksioneer en as 'n geloofwaardige organisasie beskou word. Ons is daartoe verbind om enige botsing van belange te vermy waar ons kan, en om hard te werk om enige potensiële konflik te versag en verantwoordelik te bestuur waar dit nie vermy kan word nie. Een van die omstandighede waarin 'n botsing van belange kan ontstaan, is as 'n organisasie waaraan 'n GC-lid behoort, 'n voorstel aan EJF indien.

Voordat die AKK tot stand gekom het, het ons gedebatteer of ons sal moet verhoed dat enige organisasie waaraan 'n GK-lid behoort, 'n voorstel kan indien. Ons het egter erken dat dit so 'n groot ontmoediging sou wees dat baie min gemeenskapsgebaseerde aktiviste ooit op die GC sou wou sit as dit teen daardie prys vir hul eie gemeenskap of organisasie sou kom. Ons wou nie 'n kompromie aangaan om aktiviste in posisies van werklike besluitnemingsmag by EJF te hê nie. Om 'n aktiwis-gedrewe organisasie te wees is die kern van wie ons is, en dit is hoekom ons hierdie model van deelnemende toekennings aangeneem het.

Om hierdie rede is dit enige organisasie vry om aansoek te doen vir 'n toelae, nieteenstaande die deelname van een van hul lede aan die GC. Daardie lid van die GK moet hulle egter onttrek van alle GC-beraadslagings oor daardie spesifieke aansoek.

Ons erken dat hierdie benadering nie die potensiële botsing van belange heeltemal uitskakel nie, aangesien die betrokke aansoekerorganisasie steeds 'n insig kan hê in besluitneming deur die GK in die algemeen, en daarom 'n voordeel bo ander aansoekers. Om dit te bekamp, het ons ons daartoe verbind om 'n toeganklike en deursigtige aansoekproses uit te voer. Dit is deel van die rede waarom ons openlik is oor die besluitnemingskriteria wat deur die GC gebruik word, en waarom hierdie Toekenningsraamwerk publiek beskikbaar is.

Hersiening van Toekenningsraamwerk

EJF is verbind tot konstante besinning oor ons aktiwiteite en werkswyses. Hierdie Toekenningsraamwerk is 'n lewende dokument wat gereeld deur die Raad hersien sal word, ten minste elke twee jaar, en in samewerking met EJF se Strategie, en Monitoring en Evaluering Plan.